

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 59099-11-14 פלוגי נ' פלוגי

בפני כבוד השופט אליה נוס

תובע פלוגי
ב"כ עו"ד איריס גרבר

נגד

נתבעת פלוגי
ב"כ עו"ד ליהיא דמבינסקי-כהן, וורד שוורצמן

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962: סע' 74](#)

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 2258, פרק כ"ז](#)

מיני-רציו:

* התנאים המרכזיים להקמת משמורת משותפת הם: א. מסוגלות הורית טובה, דומה או שווה של שני ההורים; ב. רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם; ג. רצון הילד; ד. מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילדים; ה. קיומו של קשר טוב ותקיין בין שני ההורים לבין כל אחד מהילדים; ו. מגורי ההורים בסמיכות זה לזו, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבתים מרכזיים בחייהם. ביישום לעניינינו, ביהמ"ש קיבלת את תביעת האב למשמורת משותפת ולחלוקת זמני שהות שווים.

* משפחה – משמורת קטינים – משמורת משותפת

* משפחה – משמורת קטינים – טובת הילד

* משפחה – משמורת קטינים – הסכמת הצדדים

תביעת אב למשמורת משותפת וחלוקת זמני שהות שווים בנוגע לבנם של הצדדים – קטין כבן 7.5 שנים. האב טען, בין היתר, כי הסכמתו לתנאי הסכם הגירושין לפיה המשמורת תהא בידי האם עד לגיל 18 ולהסדרי הראיה שנקבעו בו נבעה מאילוצי עבודה (עבודה במשמורת) ונוכח חזקת הגיל הרך. שני פרמטרים שאינם מתקיימים עוד.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל את התביעה מהטעמים הבאים:

סעיף 74 לחוק הכשרות המשפטית, העוסק בשינוי החלטות המתקבלות בעניינם של קטינים, קובע כי "ביהמ"ש רשאי לשנות או לבטל החלטותיו לפי חוק זה אם נשתנו הנסיבות או נתגלו עובדות נוספות לאחר שנתן החלטתו". השיקול היחיד המנחה את ביהמ"ש בענייני משמורת ילדים הוא עקרון טובת הקטין, מבלי שיישקלו לצדו באופן עצמאי שיקולים אחרים. ממילא, אין ביהמ"ש כבול בהחלטות קודמות בעניין משמורת, ואף לא בהחלטה שאישרה את הסכמת הצדדים לגבי משמורת, ככל שמוכח כי טובת הקטין מחייבת שינוי בהחלטה שניתנה בעניין משמורתו.

כאשר נדרש ביהמ"ש לסוגיית משמורת קטינים, עליו לשקול את טובת הקטין הניצב לפניו. ובענייננו, חשוב להעריך ולבחון מה תהא ההשפעה עליו בהתקיים משמורת משותפת, והאם ראוי לשנות במקרה הנדון מן ההסכמה אליה הגיעו הוריו.

הפסיקה קובעת כי התנאים המרכזיים להקמת משמורת משותפת הם: א. מסוגלות הורית טובה, דומה או שווה של שני ההורים; ב. רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם; ג. רצון הילד; ד. מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילדים; ה. קיומו של קשר טוב ותקין בין שני ההורים לבין כל אחד מהילדים; ו. מגורי ההורים בסמיכות זה לזו, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבתים מרכזיים בחייהם.

במקרה דנא, ביהמ"ש התרשם מעמדת הגורמים המקצועיים, כי שני הצדדים הם הורים טובים ומיטיבים עבור הקטין, כי הם מעורבים בחייו. זאת, בנוסף לעובדה כי הם מתגוררים בסמיכות זה לזה; בכל הנוגע לסוגיית התקשורת בין ההורים, כבר נקבע כי די בקיומה של תקשורת בסיסית אשר תאפשר להורים להעביר אינפורמציה בנוגע לקטין מן האחד לאחר, לצורך קיום משמורת משותפת. אין חולק, כי תקשורת כזו אכן מתקיימת בין הצדדים. זאת ועוד, כחלק מן ההסדר הנוכחי הנוגע לשהיית הקטין בביתו של כל אחד מן ההורים, מורגל הקטין במעברים מבית אחד למשנהו, כך שלא נראה כי השינוי אליו מכוונות המלצות התסקיר יגרום נזק לקטין, באופן המצדיק את דחיית התובענה. כן התרשם ביהמ"ש כי האב ערוך כעת, כפי שלא היה בעבר, לשאת בנטל שווה בגידול הקטין. אם נוסף לכל אלה את רצונו של הקטין, אשר יש לייחס לו משקל רב עת מוכרעת תובענה בנושא משמורתו, נבוא לכלל מסקנה כי יש להורות על קבלת התביעה. נקבע כי מעתה ואילך תתקיים בין ההורים משמורת משותפת, באופן שהסדרי השהייה יתקיימו בהתאם להמלצות התסקיר.

פסק דין

1. הצדדים לתיק זה הם הוריו של הקטין אלמוני, יליד 17/10/08, בן כ- 7.5 שנים (להלן: "הקטין").
האב והאם נישאו זה לזה ביום 10/5/04 והתגרשו זה מזה בחודש 12/11.
 2. ראשיתם של ההליכים שהתנהלו בבית משפט זה בתביעות למזונות, למשמורת ובתביעת רכוש שהוגשו לבית המשפט על-ידי האם ביום 3/3/11.
התביעות הסתיימו בהסכם גירושין שאושר על-ידי בית משפט זה ביום 22/11/11.
- היות שהתביעה שבפנינו עוסקת במשמורתו של הקטין, נציין רק החלקים הרלוונטיים מתוך הסכם הגירושין:

בהסכם נקבע כי ההורים יוותרו האפוטרופוסים של הקטין (סעיף 3 להסכם), כי הקטין יהיה במשמורתה של האם עד הגיעו לגיל 18 (סעיף 5.1 להסכם), וכי סדרי השהות בין האב לבין הקטין יתקיימו, ממועד אישור ההסכם ועד אשר ימלאו לקטין 3.5 שנים, כדלקמן:

בימים ב' ו- ד', אז ייקח האב את הקטין ישירות מהמוסד החינוכי וישיבו לבית האם בשעה 20:00.

בכל סוף שבוע שני ייקח האב את הקטין ישירות מהמוסד החינוכי ביום ו', עד לצאת השבת בשעה 20:00 (סעיף 5.2 להסכם).

הצדדים הוסיפו והסכימו כי כאשר ימלאו לקטין 3.5 שנים, תתווסף לאחד מימי הביקור באמצע השבוע לינה של הקטין בבית האב. האב ישיב את הקטין ישירות למוסד החינוכי למחרת בבוקר (סעיף 5.2 להסכם).

עוד הוסכם על-ידי הצדדים כי הקטין ישהה במחיצת כל אחד מן ההורים במחצית מהחופשות ממסגרת החינוך ומהחגים (סעיף 5.3 להסכם), כאשר בהסכם עוגן הסדר מפורט המתייחס לתקופות אלה.

3. ביום 27/11/14 הוגשה על-ידי האב התביעה הנדונה. התביעה הוכתרה כ"תביעה למשמורת משותפת/הורות משותפת וחלוקת זמני שהות שווים".

טענות התובע

4. על פי התביעה, נישא האב בחודש 8/12, ולו שתי בנות תאומות. האב מתגורר במחיצת אשתו ובנותיו בסמיכות לאם.

אליבא האב, ניתנה הסכמתו לסדרי השהייה בינו לבין הקטין מאחר שבעת החתימה על הסכם הגירושין הועסק כמאבטח במשמרות שאורכן 24 שעות. בשל אופי עבודתו, לא יכול היה האב להתחייב להסדרי שהות מעבר לאלה שעוגנו בהסכם. בנוסף, הבהירה לו באת כוחו באותה העת, כי לנוכח גילו של הקטין, אשר היה צעיר מגיל 6, ממילא חלה חזקת הגיל הרך וצפוי היה כי המשמורת תימסר לידי האם.

סמוך למועד הגשת התביעה הנדונה חדל האב מלעבוד במשמרות, והחל מחודש 9/14 מתווה שעות עבודתו הוא בין 08:30 לבין 17:00-30:16.

בנוסף, הקטין גדל, חזקת הגיל הרך איננה חלה עוד. האב, הקשור לקטין, מבקש לקיים משמורת משותפת תוך חלוקת שהות שווה בין שני ההורים.

5. האב מדגיש כי לקטין חדר משלו בביתו וכי הוא נחשב לחלק בלתי נפרד ממשפחתו החדשה של האב.

בנוסף, הקטין עצמו מוסר לאב שוב ושוב כי הוא חפץ לבלות אתו זמן רב יותר.

- האב הקדים ופנה לאם כשנה וחצי טרם הגשת התביעה וביקש כי יפנו לייעוץ בנוגע לקטין. הצדדים ניהלו הליך של תיאום הורי, במסגרתו העלה האב את בקשתו להרחבת הסדרי השהייה בינו לבין הקטין. בקשה זו נתקלה בסירוב מוחלט מצידה של האם, דבר אשר הוביל לבסוף לכך שהליך התיאום ההורי נפסק. האם עומדת על קיום דווקני של הוראות הסכם הגירושין ומסרבת להרחבת זמני השהות של האב במחיצת הקטין.
6. האב עותר לכך שהקטין יימצא במשמורתם המשותפת של הוריו וכי זמני השהות יחולקו באופן שווה ביניהם.
7. בתצהיר עדותו הראשית טען האב כי לאחר שלתיק הוגש ביום 3/9/15 תסקיר, ובו המלצה על משמורת משותפת והרחבת הסדרי השהייה, ביקשה האם למנוע את ההרחבה המומלצת. היא השיגה על החלטת בית המשפט, אשר קבע כי שיקול הדעת להרחיב את סדרי השהייה נתון לפקידת הסעד. זאת ועוד, כאשר הורה בית המשפט כי עמדתו של הקטין תובא בפני יחידת הסיוע במסגרת הליך שמיעת ילדים, ביקשה האם לדחות את המפגש שנקבע עם הקטין. מכאן, כי מדובר באם המבקשת לשלול פעם אחר פעם את הורותו של האב.
- לאם בן זוג אשר נהג באלימות כלפי הקטין וסטר לו. האם נפרדה מבן הזוג, אולם שבה לנהל עמו מערכת יחסים בהמשך. האב מוסיף כי הוא חושש להסתת הקטין כנגדו על-ידי האם.
8. האב הוסיף וטען כי הסכם הגירושין איננו מחייב את הקטין, אשר אינו צד להסכם, וכי פסק-דין בעניין משמורת איננו פסק דין סופי והוא נתון לשינוי ובחינה בהתאם לטובתו של הקטין.
- לטענת האב, האם איננה נוהגת בהתאם להוראות ההסכם ואיננה מקבלת החלטות מהותיות בענייני בריאות וחינוך בהיוועצות מוקדמת עם האב, אלא שהיא מקבלת החלטות בעניינים אלה בעצמה. לפיכך, ראוי להבהיר לאם, באמצעות קביעת משמורת משותפת, את הורותם השוויונית של שני הצדדים על הקטין.
9. בתי המשפט ראו במשמורת משותפת הסדר עדיף המבטיח את טובתו של הקטין והם קבעו תנאים לקביעת אחריות הורית משותפת: מסוגלות הורית טובה של שני ההורים, שיתוף פעולה ביניהם, רצונו של הקטין, מעורבות ההורים בחיי הילדים, קשר טוב ותקין עם שני ההורים, מגורים בסמיכות.

10. העו"ס אשר הגישה לבית המשפט את התסקיר, העידה וקבעה כי ביתו של האב מתאים לצרכיו של הקטין, כי בין האב לבין הקטין קיים קשר קרוב וחם, וכי שני ההורים משמעותיים עבור הקטין.
 בנוסף, רצונו של הקטין הובע לא אחת, והוא ציין כי ברצונו להרחיב את הסדרי השהות עם האב. פקידת הסעד הוסיפה וציינה כי הקטין איננו חווה קושי בכל הנוגע להתארגנות הכרוכה במעבר בין בתי ההורים.
 האב מציין כי בין ההורים מתקיימת תקשורת תקינה, וכי יש ליתן משקל לתסקיר, המשמש כחות דעת. באין טעם ממשי, לא קיימת הצדקה לסטות מן ההמלצות המצויות בו.

טענות האם

11. האם טוענת כי הסכמתו של האב להסדרי המשמורת והשהייה בהסכם הגירושין לא נגעה לעבודתו במשמרות.
 לצדדים ברור היה כי מדובר בעבודה זמנית, בעוד שההסכם צופה פני עתיד. הסדרי השהייה לא התבססו על ההנחה כי מדובר באב העובד במשמרות.

בנוסף, האב עצמו, בכתב ההגנה שהוגש מפני התביעה למשמורת, התנגד להענקת משמורת בלעדית לאם וטען כי הוא שוקל לתבוע משמורת משותפת.

12. הסכם הגירושין גובש כתוצאה ממו"מ ארוך ומורכב. הצדדים עיגנו את סוגיית האפוטרופסות והמשמורת על פני למעלה מ-5 עמודים מתוך 13 עמודי ההסכם.
 הצדדים סיכמו כי הקטין יהיה בחזקתה ובמשמורתה של האם עד גיל 18, כך שחזקת הגיל הרך לא היתה רלוונטית לקביעת המשמורת.
 לו אכן היה ההסדר בהסכם נעוץ בגילו של הקטין, כי אז היו הצדדים קובעים הרחבת משמורת מדורגת, כפי שאכן נעשה בנוגע להסדרי השהייה.

13. האם טוענת כי אמירותיו של הקטין בעניין חלוקת זמנים שווה בין ההורים מעוררות חשש להסתתת הקטין על-ידי האב, ולמעורבות הקטין בתביעה המתבררת בפני בית המשפט.
 האם מייחסת את אמירותיו של הקטין באשר לרצונו לשהות במחיצת אביו פרקי זמן ארוכים ורחבים יותר, לכך שהקטין שוהה במחיצת בני משפחה אחרים של האב, תחת שהותו עם אביו.

14. הצדדים פנו לתיאום הורי לנוכח סירובו של הקטין לבקר בבית האב.
 התיאום ההורי התקיים בתחנה לטיפול זוגי ומשפחתי בראש העין, ביוזמתה של האם, והוא הסתיים לבקשת האב, אשר טען כי העומס הכלכלי הכרוך בהליך מכביד עליו.
 הצדדים הסכימו באותה עת להוסיף ולפעול בהתאם להסכם הגירושין, תוך ליבון מחלוקות עתידיות ביניהם במסגרת התיאום ההורי.
 האב העדיף לפתוח בהליך משפטי תחת פנייה חוזרת להליך של תיאום הורי.

15. האם מכחישה את הטענות הנוגעות לבן זוגה. לטענתה, פרידתה ממנו נמשכה תקופה קצרה והיא אירעה על רקע חיכוכים שאינם נוגעים לקטין. כיום מקיימים האם ובן זוגה חיי זוגיות טובים.
בן הזוג של האם מעולם לא סטר לקטין, וכאשר הגיב באופן בלתי ראוי כלפיו, העירה על כך האם לבן הזוג ואף שיתפה בכך את האב.
16. האם טוענת כי האב איננו פנוי לקטין במידה שבה מתמסרת אליו האם. לאב משפחה חדשה, הוא עובד במשרה מלאה ועסוק מכדי להתפנות להכנת שיעורי בית עם הקטין. הוא אינו פנוי לפעילויות נוספות במחיצת הקטין.
טובת הקטין מכתובה קיומו של עוגן יציב בבית האם, תחת טלטולו בין שני בתים. בנוסף, הסדרי השהייה הקיימים מאפשרים לאב לבלות זמן רב במחיצת הקטין.
מאחורי התביעה שהוגשה, מסתתר למעשה רצונו של האב בהפחתת המזונות המשולמים על-ידיו עבור הקטין.
גם כיום האב אינו עומד בתשלום דמי המזונות והם משולמים באיחור ובאופן חלקי.
17. קיימת חשיבות לעקרון סופיות ההליך בכל הנוגע להסכם גירושין, שכן לא ניתן לאפשר פתיחה מחדש של הסכמי גירושין בשל שינויים בגיל הילדים.
על האב להוכיח שינוי נסיבות מהותי במקרה הנדון, והעובדה כי הקטין עבר את גיל 6 איננה מהווה שינוי נסיבות מהותי לצורך שינוי הסדרי המשמורת, שכן מדובר באירוע צפוי מראש.
זאת ועוד, האב איננו עומד בהסדרי השהייה הקיימים, והקטין איננו אוהב את רעייתו השנייה של האב.
18. בסיכומיה, טענה ב"כ האם כי מחקרים מוכיחים את ההשפעה השלילית הניכרת לאורך זמן על ילדים אשר בין הוריהם התנהל הסדר של משמורת משותפת.
ההכרעה בין שתי השיטות תלויה בהורים ובילד, כאשר במקרה שלפנינו, דנו ההורים ביניהם וקבעו את הסדרי המשמורת והשהייה. הם חתמו על הסכם תוך ראיית טובתו של הקטין והסכם זה אין לשנות.
זאת ועוד, פקידת הסעד איננה מדייקת בתיאור מצבו של הקטין בתסקיר שהגישה.
מדובר בקטין הסובל מבעיות קשב וריכוז, מצוי בטיפול של קלינאית תקשורת ומומחית לוויסות חושי. הקטין סובל מקושי בהתארגנות והדברים לא באו לידי ביטוי בתסקיר שהוגש.
פקידת הסעד טענה כי שוחחה עם המתאמות ההוריות וכי הן תמכו בהרחבת הסדרי השהייה, אולם הדבר מעולם לא נאמר על-ידיהן.
האם משתפת את האב באופן מלא בכל החלטה הנוגעת לקטין. המצב הנוכחי טוב לקטין ואין מקום לשנות ממנו.

דיון

19. בית המשפט הורה, בהחלטה שניתנה ביום 10/12/14, על הזמנת תסקיר אשר יתייחס להחזקת הקטין ולסדרי השהייה.

בתסקיר שהוגש ביום 3/9/15, סקרה העו"ס מגישת התסקיר את כלל בני המשפחה והתייחסה לסוגיית המשמורת של הקטין. לדברי העו"ס, האם מבקשת להיות משמורנית בלעדית ושוללת משמורת משותפת עם האב. לדברי האם, ילדים זקוקים לבית מרכזי אחד, והיא תפקדה לאורך שנים כהורה המשמעותי והדומיננטי בחייו של הקטין. בנוסף, מביאה העו"ס בתסקירה את טענת האם, לפיה רצונו של האב במשמורת משותפת נובע מרצונו להפחית את דמי המזונות. פקידת הסעד מוסיפה כי האב מבקש להיות נוכח ומשמעותי בחייו של הקטין. אשר לקטין, כותבת העו"ס כי התרשמה שהוא חש אהוב ורצוי על-ידי שני הוריו וכי שניהם משמעותיים בחייו. הקטין מבקש להרחיב את הסדרי השהות עם האב וללון אצלו. לבסוף, המליצה העו"ס על קיום משמורת משותפת.

בהתאם להצעתה, יתקיימו המפגשים באופן שהאב ייקח את הקטין בימי שני ורביעי ובימי חמישי לסירוגין. ביום ב' ייקח האב את הקטין מתום מסגרת הלימודים ויחזירו למסגרת הלימודים למחרת בבוקר. ביום ד' לסירוגין, ייקח האב את הקטין מתום מסגרת הלימודים וישיבו ביום ה' בבוקר למסגרת הלימוד. בשבוע שבו הקטין אינו נמצא במחיצת האב בסוף השבוע, ייקח האב את הקטין ביום ד' וישיבו ביום ו' בבוקר למסגרת הלימודים. בסוף השבוע, ייקח האב את הקטין אחת לשבועיים ביום ו' מתום מסגרת הלימודים וישיבו ביום א' בבוקר למסגרת הלימודים. בימי חופשה ובשעה שהקטין אינו שוהה במסגרת לימוד, קייטנה או צהרון, ייקח האב את הקטין בשעה 08:00 בבוקר ויחזירו בשעה 20:00.

20. העו"ס נחקרה בפני בית המשפט לאחר שהופנו אליה שאלות הבהרה על-ידי ב"כ האם.

בתשובה לשאלה האם היא נוהגת להמליץ באופן גורף על משמורת משותפת השיבה: **"אני מתייחסת לכל מקרה לגופו וההמלצות הן בהתאם"** (עמ' 10 לפרוטוקול, ש' 22).

לטענתה, קיימים מחקרים ופסקי דין התומכים במשמורת משותפת וכאלה אשר השוללים אותה, אולם לדבריה, **"אני התייחסתי למקרה הספציפי הזה של משפחת פלוני, שטובתו של הקטין היתה לנגד עיניי וזו הבדיקה שעשיתי"** (עמ' 10, ש' 25-26).

העו"ס אישרה כי בין ההורים מתקיימת תקשורת טובה (עמ' 11 ש' 29), וכי שניהם דואגים לקטין ומעידים זה על זה כי הם הורים טובים (עמ' 11 ש' 32).

- העו"ס הוסיפה כי הקטין הביע בפניה פעם אחר פעם את רצונו לבלות זמן רב יותר עם אביו (עמ' 12 ש' 4-6). במקביל, היא התרשמה כי רצונו של האב לשהות עם הקטין פרק זמן שווה לזה של האם הוא רצון כן ואמיתי (עמ' 15 ש' 6-8).
21. האב התייחס בחקירתו למצבו של הקטין. הוא הבהיר כי הקטין נמצא בתהליך אבחון לבעיה בוויסות החושי, אולם מעבר לכך הקטין אינו סובל מבעיות למידה או מבעיות חברתיות (עמ' 21 ש' 10-12).
- לדבריו, כיוון שעבודתו מסתיימת בין השעות 16:00 ל-17:00, והיות שהצהרון מסתיים בשעה 17:00, הרי שלעתים הוא מבקש מבני משפחה לקחת את הקטין מהצהרון על מנת שהקטין לא ימתין לו. עם הגיעו מהעבודה, הוא לוקח את הקטין אליו (עמ' 24 לפרוטוקול, ש' 15 ואילך). האב הבהיר כי הפחתת המזונות איננה נימוק להגשת התביעה למשמורת משותפת, אולם בד בבד הודה כי ישקול את צעדיו אם תתקבל תביעתו (עמ' 25, ש' 19-27).
22. בעת חקירתה של האם בפני בית המשפט, הכחישה כי הסיתה את הקטין נגד אביו והודתה כי האב הוא אב טוב (ר' עמ' 32 לפרוטוקול, ש' 2-5).
- יחד עם זאת, עלו בחקירתה מספר אירועים אשר התנהלותה בהם נוטעת את הרושם כי האם אינה מהססת להטיל ספק באבהותו של האב, וביכולתו של האב לסייע לקטין בעת הצורך (ר' סוגיית העבודה שקיבל הקטין מבית הספר בעמ' 32 לפרוטוקול, ש' 17-22, או מחלתו של הקטין בעמ' 33, ש' 20-24).
- התובעת הודתה, כי במועד הגשת תביעת המשמורת על-ידיה, ציינה מפורשות בכתב התביעה כי האב עובד במשמרות (עמ' 34 ש' 11-16).
- עוד עלה מן החקירה, כי האם אדישה לכך שסדרי השהייה הנוכחיים מכתיבים נתק בין האב לבין הקטין לאורך 5 ימים רצופים, מיום ד' עד ליום ב' (עמ' 35 ש' 23-30).
- בנוסף, ראוי לציין כי כל אימת שעומתה האם בעדותה עם אירוע הנוגע לקטין, ואשר לא תאם את טענותיה בהליך זה, בחרה להשיב כי איננה זוכרת את אותו אירוע. וראו: עמ' 33, שורות 10-12; שורות 28-29; עמ' 34, שורות 15-16; עמ' 36, שורות 15-16; שורות 23-24; עמ' 37, שורות 17-21; עמ' 38 שורות 20-22.
- זאת ועוד, אף שלא היססה לטעון כי האב אינו אוסף את הקטין מהצהרון, אלא בני משפחתו, הודתה האם כי הוריה לוקחים את הקטין מן הצהרון, ורק אחת לשבוע הוא נלקח מהצהרון על-ידיה (עמ' 34, שורות 27-29).

23. [סעיף 74 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות](#), התשכ"ב 1962, העוסק בשינוי החלטות המתקבלות בעניינם של קטינים, קובע כי "בית המשפט רשאי לשנות או לבטל החלטותיו לפי חוק זה אם נשתנו הנסיבות או נתגלו עובדות נוספות לאחר שנתן החלטתו".

השיקול היחיד המנחה את בית המשפט בענייני משמורת ילדים הוא עקרון טובת הקטין, הניצב כעקרון מנחה בודד בסוגיות משמורת ילדים, מבלי שיישקלו לצדו באופן עצמאי שיקולים אחרים. ממילא, אין בית המשפט כבול בהחלטות קודמות בעניין משמורת, ואף לא בהחלטה שאישרה את הסכמת הצדדים לגבי משמורת, ככל שמוכח כי טובת הקטין מחייבת שינוי בהחלטה שניתנה בעניין משמורתו.

על הסדר המשמורת לאפשר לשני ההורים למלא חובותיהם כאפוטרופוסים ביחס לילדיהם הקטינים, ללא שהורה אחד יחבל ביכולתו של ההורה האחר לעשות כן. הנחת המוצא היא, שיש לעשות את המרב כדי להבטיח ששני ההורים ימלאו תפקיד משמעותי בחיי הקטין, יגדלו אותו ויממשו את אחריותם ההורית כלפיו ([תמ"ש \(י-ם\) 23723/05 ה.ס. נ' ר.ס.](#) [פורסם בנבו]).

כאשר נדרש בית המשפט לסוגיית משמורת קטינים, עליו לשקול את טובת הקטין הניצב לפניו. ההכרעה בדבר תתקבל בהתבסס על הראיות שהובאו בפני בית המשפט, לרבות חוות דעת מומחים. עמדתו של המומחה המקצועי היא לעולם בגדר המלצה בלבד, בעוד שההכרעה הסופית בעניין המשמורת נתונה בידי בית המשפט.

([בע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית](#) [פורסם בנבו]).

24. בכל הנוגע למשקל אשר יש להעניק לתסקיר עובד סוציאלי המוגש לבית המשפט, כבר נקבע כי פעמים רבות הנתונים המובאים על-ידי העובדים הסוציאליים עדיפים על פני חוות דעת של פסיכולוג או פסיכיאטר ([בע"מ 4259/06 פלוני נ' היועמ"ש](#) [פורסם בנבו]).

גם בהתייחס לתסקיר, המשקל המיוחס לו נתון לקביעתה של הערכאה השיפוטית ([ע"א 3554/91 אלמונית נ' היועמ"ש](#) [פורסם בנבו]).

25. ראו לציין, כי כחלק מבירור התביעה ורצונו של בית המשפט לברר מהי עמדת הקטין בשאלת המשמורת המשותפת, נשמע הקטין ביחידת הסיוע, במסגרת הליך השתתפות ילדים, על פי [פרק כ"ב לתקנות סדר הדין האזרחי](#), התשמ"ד 1984.

[תקנה 2258לג2](#) קובעת בעניין זה כי: "בית המשפט הדן בתובענה... הנוגעת לילד, ייתן לילד הזדמנות להביע את רגשותיו, דעותיו ורצונותיו בעניין הנדון לפניו (להלן – שמיעת הילד) וייתן להם משקל ראוי בהחלטתו, בהתאם לגילו ולמידת בגרותו של הילד..."

מבלי להידרש לתוכנה של השיחה שהתקיימה עם הקטין ביחידת הסיוע, נאמר רק כי דבריו שם הצביעו על הקשר הטוב אותו חווה הקטין עם כל אחד מהוריו ומבני משפחתם, וכי דבריו אלו הולמים את העולה מן התסקיר ואת מסקנותיו.

26. בטיעוניהם, גייסו באי כוח הצדדים מחקרים המצביעים על הנזק מכאן או על התועלת מכאן, אשר נגרמים לילדים המצויים במשמורת משותפת של הוריהם.

מבלי להמעיט מחשיבות המסקנות העולות ממחקרים אלו, על בית המשפט לראות לנגד עיניו, כאמור, את עניינו וטובתו של הקטין הספציפי בו עסקין. חשוב להעריך ולבחון מה תהא ההשפעה עליו בהתקיים משמורת משותפת, והאם ראוי לשנות במקרה הנדון מן ההסכמה אליה הגיעו הוריו.

27. הפסיקה קובעת כי התנאים המרכזיים להקמת משמורת משותפת הם אלו:

- א. מסוגלות הורית טובה, דומה או שווה של שני ההורים;
- ב. רמה גבוהה של שיתוף פעולה בין ההורים וטיב התקשורת ביניהם;
- ג. רצון הילד;
- ד. מעורבות רבה של שני ההורים בחיי הילדים;
- ה. קיומו של קשר טוב ותקין בין שני ההורים לבין כל אחד מהילדים;
- ו. מגורי ההורים בסמיכות זה לזו, ותפיסת הילדים את שני הבתים כבתים מרכזיים בחייהם.

בית המשפט יכול היה להתרשם, הן מן התסקיר והן מהחקירות שהתקיימו בפניו, כי שני הצדדים הם הורים טובים ומיטיבים עבור הקטין, כי הם מעורבים בחייו. זאת, בנוסף לעובדה כי הם מתגוררים בסמיכות זה לזה.

בכל הנוגע לסוגיית התקשורת בין ההורים, כבר נקבע כי די בקיומה של תקשורת בסיסית אשר תאפשר להורים להעביר אינפורמציה בנוגע לקטין מן האחד לאחר, לצורך קיום משמורת משותפת. אין חולק, כי תקשורת כזו אכן מתקיימת בין הצדדים.

זאת ועוד, כחלק מן ההסדר הנוכחי הנוגע לשהיית הקטין בביתו של כל אחד מן ההורים, מורגל הקטין במעברים מבית אחד למשנהו, כך שלא נראה כי השינוי אליו מכוונות המלצות התסקיר יגרום נזק לקטין, באופן המצדיק את דחיית התובענה.

28. אין חולק כי פני הדברים השתנו מאז אושר ההסכם בין הצדדים לפני כ- 4.5 שנים, וכי האב ערוך כעת, כפי שלא היה בעבר, לשאת בנטל שווה בגידול הקטין.

אם נוסיף לכל אלה את רצונו של הקטין, אשר כאמור לעיל יש לייחס לו משקל רב עת מוכרעת תובענה בנושא משמורתו, נבוא לכלל מסקנה כי יש להורות על קבלת התביעה.

29. אשר על כן, ולנוכח כל האמור לעיל, הריני מורה כי התביעה תתקבל וכי מעתה ואילך תתקיים בין ההורים משמורת משותפת, באופן שהסדרי השהייה יתקיימו בהתאם להמלצות התסקיר מיום 26.8.15.

תסקיר משלים המתייחס ליישום פסק הדין יוגש לתיק בתוך 6 חודשים.

הנתבעת תישא בהוצאות ובשכ"ט עו"ד בסך של 20,000 ₪.

מזכירות בית המשפט תסגור את התיק.

ניתן היום, ג' ניסן תשע"ו, 11 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.

אליה נוס 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)